530 A7 1 1

Alb. Nulin

Bn. Nils Bus 530

Född 1857

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nils Bus är född på alunbru- Nils Bus.
ket den 28 aug. 1857, och han har levt
hela sitt liv på verket. Nu går han där
ensam. Han är änkling, och dessutom är
han den ende arbetare, som finns kvar.
Vid det fordomdags så blomstrande alunbruket
med sina 300 arbetare finns nu endast
denne gubbe kvar. Alla äro döda och —
inga nya kommit här i stället. Med Nils Bus kom-
mer den gamla verkasjälen att försvinna.

"Gå till Nils Bus, han kan berät-
ta, vad som hände för i tiden, och kom-

530
LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

mer han inte ihåg allt, så kan han berätta ändå." Så sade mer än en ugge i Andrarum, då jag kom och frågade dem efter gammalt. Den gamle Nils Pers kunde också berätta. Då han berättat en stund för mej, förstod jag, att man vid verket mången gång lättat ugnsdet så långa och hårda arbetet med sagor och gamla historier. De äldre berättade för de yngre vad deras fäder berättat om nyssnämnda och annars småfolk, som bodde i den stora alunngruvan. De gamle verkarna, som nu äro borta på en när visste inte liket. Under långa höst- och vinterkvällar hade de varit i pannehuset och kokt alun. Och då hade de små nyssnämnda ofta kommit till dem.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Uppteckned av
Olle Thulin
Aug. 1928.

2 3

530

Sägen om Lunds domkyrka.

Nils Bus far berättade att jät-
ten Finn skulle hjälpa byggmästaren (murare)
att bygga Lunds domkyrka. Kunde murare gissa
jättens namn, innan kyrkan var färdig skulle
han få leva, men annars skulle jätten äta
honom. En dag var murare ute och gick och
funderade som vanligt på, vad jätten skulle heta.
Plötsligt hörde han någon sjunga inne i ett
berg, som han gick förbi: "Så, så lille Ving i
morgon kommer Finn, faren din, med sol
och måne och mannens hjärteblod. Då förstod mu-
raren, att det var här jätten bodde, och att hans

530

namn var Finn. — Då arbetet var nästan färdigt, och jätten skulle slå in sista stenen i muren, skrek murarn: "Finn slå den stenen bättre in!" Jätten slog då in stenen så hårt, att den flög tvärs genom muren, så att det blev ett hål i muren. Det hålet gick ej och går ej att laga. Jätar man det den ena dagen, är det hål igen nästa morgon, men murarn klarade sig.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Sk. Albo hd.
Andrarum.
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ape.

Ape.

Per Tod hade en arrendegård under Christinehof, vilken låg ovanför Andrarums kyrka. — En dag när bonden och drängen voro ute och plöjde, fingo de se en bakugnsraka utan skaft ligga i fåran. Bonden tog raka och gick hem och satte ett skaft på den. Sedan gick han och lade den tillbaka i fåran. Då de plöjt runt och kommo dit igen, var raka borta, men i stället låg där två "fittemoder" (Anm. gaesar med flott, sovelpotthomer). Bonden började åka, men drängen vägrade och sade, att han inte ville ha nå-

530

Bonden blev förvånad och sade, att det kunde han ej betala igen. Gubben sade då: "Det bråds kar ej, men när du får prengar så kom och kalla på Aspe". Då hördes en röst under stenen: "Aspe är död och hans kvinna Cecilia med, och vad du fått får du behålla, ty det vilja vi ej ha."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

gon trollmat. Drängen blev emellertid snart
sjuk och dog. — En tid efteråt var bonden
ute och gick och var vid "Kornehobackarna".
Han gick och grubblade sig för sig själv
över, att han inga pengar hade till arren-
det, som snart skulle ut. Då kom där fram
en gammal gubbe, som var mycket liten
till växten. Gubben frågade bonden, varför
han var så ledsen. Då han fick höra, vad
som fattades, sade han: "Det är ingen fara
med det. Kom hit dagen innan arrendet
skall betalas och slå på den här stenen."
Bonden gick dit på den bestämda dagen och
tog sin lomma pengapåse med sig. Så
snart han slagit på stenen, kom gubben
upp. Gubben tog säcken och försvann. Efter
en stund kom han upp igen med påsen
och sade: "Här är pengar till två arrenden."

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus.

Uppteckнad av
Olle Thulin
Aug. 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fogden "Skofti".

En fogde, som var vid alun-
bruket i slutet på 1700-talet, var myc-
ket svår mot arbetarna. Han skrek
jämt: "Skyffla på, skyffla på", och man
kallade honom därför "Skofti". Även sedan
han dött fortsatte han att skrika: "Skofti,
skofti". En arbetare, som hette Carlton, och
som var djärvare än de flesta, lovade att
för en kanna brännvin laga så att Skofti
slutade skrika. Han tog och ledde bort med
Skofti på något underligt vis till ett stort
hål. Men då han kom till hålet ropade

det till honom från håleb: "Kom inte hit med honom, han är värre än vi." Men barlton tänkte, har jag lett dit Skoffi, så ska han också ner i håleb, och så kastade han ner honom. Sen gick han tillbaka till "verket" igen. Men Skoffi var hemma före barlton och stod och skrek som vanligt. Arbetarna smädade barlton och sade: "Ska du ha brännvinet, får du allt göra det bättre." Barlton tog då Skoffi med sig till en mosse ej långt från verket. Där grävde han likasom en grav och slängde ner Skoffi. Sen tog han en stor ekpåle och slog ner den genom bröstet på Skoffi, och sen fyllde han igen graven. — En kvinna, som var i skogen och plockade ihop kölne flera år efteråt, fick se ekpålen och tänkte ta upp den. Då hörde hon, att det ropade neriifrån jorden:

UMEÅ UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

"Dra upp den, så ska jag upp och du ner", men då blev kvinnan rädd och lät pålen stå kvar. – Nere på verket hördes Skroppi aldrig mera.

H 11
12.
530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juli 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bäckahästen.

En dräng tjänade en gång hos en bonde i Brösarp, som höll gästgivare-skjutsar. En morgon skulle drängen skjutsa en herre till Degeberga. Han gick ut i hagen för att ta det vita öket, som gick där och betade. Han fick tag på öket och selade och satte för. När han kört en stund, började hästen frusta, och elden lyste då ur näsborrarna. I Degeberga steg herren av, och drängen körde omedelbart hem igen. Då han kom hem, sprängde han från och började sela av hästen. Men då han togav

530

beslet, försvann hästen. När han sedan kom in i stugan, frågade bonden, vad ök, han kört till Degeberga med, det vita öket hade ju varit hemma i hagen. Då förstod drängen, att det var bäckahästen, som han kört till Degeberga med.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sagan om Dummerjöns, som fick prinssessan.

En Kung hade en gång en dotter, som var mycket kvickstankt Ingen kunde prata med henne utan att bli bakom. En tomare, som både nära slottet, hade tre söner. De två äldsta kallade den yngste för dummerjöns. Sönerna ville resa till slottet och tyråka med prinsessan, vilket fadern tovade dem. Även dummerjöns ville med, men han fick ej ha sällskap med de andra utan fick gå efter. När de gått ett stycke hittade dummerjöns en död fågel på vägen och rop-

530

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

de och frågade bröderna, om de ville ha en bit att den döda fågeln — "Nej den får du behålla själv dummerjöns." — När de gått ett stycke till, hittade dummerjöns en kork och frågade bröderna, om de ville ha en bit, men de bara skrattade åt honom. Längre fram på vägen hittade han en vidja och frågade på nytt, om de ville ha något. — "Nej då den får du behålla själv." — Sen hittade han ett horn, men bröderna ville inget ha av dummerjöns. och sen hittade han ett horn till Så kommo bröderna fram till slottet och fingo gå in till prinsessan i sänder — De, som ej kunde språka med henne, blevo straffade. En remsa skars upp i ryggen, och i den hälldes salt. Allt den, som kunde klara sig, skulle få henne till gemål. — För båda de äldsta bondsönerna gick det galet. När dummerjöns kom upp i

530

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

kammaren till prinsessan, sade han: "Usch, vad här är kallt!" — "Ja, men det är betare i min röv," svarade prinsessan. — "Det var bra det, då kan jag få min fågel stekt där." "Då rinner fettet av den," sade prinsessan. "Nej jag sätter en korke i näbbet." — "Då spricker han" — "Nej jag har en vidja, som jag kan lägga om den." — "O vad du är krokigt," sade prinsessan då. "Nej", svarade fågen, "jag är inte krokig men se här," och så drog han upp ena hornet. — "Jag har aldrig sett på maken", utropade prinsessan. — "Det ska jag visa", sa fågen, och tog upp det andra hornet.

Så fick dummerjöns prinsessan.

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus.

LUNDS UNIV. FOLKMINNESARKIV

Uppteckнad av
Olle Thulin
Aug. 1928.

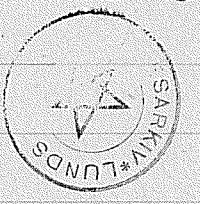
530

En Bortbyting.

Uppe i Sachusa hade man en gång en bortbyting. Trollen hade bytt barn med en bonde därnyppe. Trollungen ville ej gå eller vara uppe utan låg jämt å vaggan. Men han åt så mycket, han fick.

En söndag gingo bonden och hans kvinna till kyrkan, och pigan skulle se efter gytten. Då de gått reste gytten sig och ville ligga hos pigan. Det lovade hon, att han skulle få, om han kunde fylla en stor kopparkittel med ävatten, som han skulle hämta i ån och bära i ett [illegible]sel

530

Trollungen började gnälla och hämta vatten i resslet. Men han tyckte, det försvåg för litet och ville ha något annat att bära vatten i. Pigan gav honom då ett såll. Slutligen frågade pigan, hur gammal han var, då han började få kitteln full med ångvatten. Han svarade då: "Jag är så gammal, att jag sett Maglehomsora med skog tre gånger och med plog tre gånger". — "Hur länge ska du vara här", frågade pigan. — "Så länge att folket här bli så fattiga, att de bryggа öl i ett äggeskal och låna bröd på nyckelknippan", svarade trollungen. Nu ville han ligga hos pigan, men hon sade till honom, att han skulle gå och lägga sig, ty folket kom nu hem från kyrkan. Då folket kommit hem, frågade kvinnan, varför ungen var så våt, där

530

UNIV. FOLKMINNESA

han låg i vaggan. Pigan kallade då ut henne i köket och berättade, hur det tillgått.

En tid efteråt sade kvinnan till pigan: "Vi få nu lov ställa till bygd, men vi ha ingen malt, utan vi måste brygga i ett äggaskal". Några dagar efteråt sade hon till pigan: "Gå ring bort till nabons och låna en kaka bröd på den här nyckelknippan." — Pågen, som låg i vaggan och hörde allesammans, reste sig då själv och försvann ut genom skorstenen, och så blevo de av med sin trolltunge nypa i Lathusa.

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus.

Uppteckнad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En man;somfick fara med ett troll.

En gubbe hade ett arrendeställe mellan Vitaby och Fåglasång (Lunkebjärs backen). Herrskapet ville ta stället från gubben emedan han ej kunde betala arrendet ordentligt. Gubben tog då och gick till Stockholm och bad kungen få behålla sitt ställe. Kungen skrev då ett papper, att han skulle få behålla stället, men han måste då vara hemma igen tills julafton och juladan visa rapporteret för herrskapet. Det var knappa fjorton dagar, så det var en o-

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

möjligher, men han begav sig iväg. Han gick och grubblade, hur han skulle komma hem i lid. Plötsligt kom en karl ridande. Denne stannade och frågade, varför han gick och grubblade. Gubben berättade, och den ridande sade då: Sätt dej upp bakom mej på hästen, men du får ej nämna Jesu namn." Gubben satte sig upp, och det bar av genom luften. "Var ej rädd ingen mår ska gå åt dig", sade mannen till honom. Rätt som det var slog hästen mot något. "Det är bara spiran i Uhus", sa mannen då. Snart voro de framme vid backen, där gubben bodde. Backen var upprest och stod på guldpelare, och där hade samlats en stor massa troll. Innan gubben fick gå, måste han lova att ej omtala ritten från Stockholm för någon. Men stället fick han behålla.

2323

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skaumannen.

Min svärfar var vaktchöre nyss i Skaumannen Ludaröd. Där såg han Skaumannen flera gånger. En dag var han i skogen för att hämta kölne (ved). Skaumannen kom då fram, och han förvillade honom, så att min svärfar fick gå och gå i skogen hela dagen. Skaumannen var som en stor hög karl.

24 24

Sk. Albo hd.
ANdrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928 .

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Den fina frun under Andrarums Kyrka.

En natt, då en arbetare stod och eldade vere i pannehuset, kom en fin fru fram till elden och värmde sej. Eldaren, som såg, att hon var fint klädd, frågade henne, om hon inte vore mycket rik. "Jo, det är jag", svarade hon, "men min syster är lika rik. Min syster äger och bor här i alungruvan. Själv äger jag silver-gruvan på vars pelare Andrarums kyrka är byggd."

25
530

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Uppteckнad av
Olle Thulin
Juni 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Pysslingarna.

Pysslingarna
!

En kväll för många år sedan hade jag och några kamrater ställt till ett gille på magasinet här vid verket. Jag kom emellertid lite sent dit, men då jag kom, fick jag några supar. Jag behövde gå ut ett slag och gick därför ut och satte mej på gödselhögen bredvid magasinet och knäppte mer byxorna. Då kom där fram en liten präg och ställde sig bredvid mig. Han var ungefär så lång, att han räckte mig lill axlarna, när jag satt nerbukad. Han var rysker, och grannt klädd, men mer minns jag ej. Jag skämdes, nästan, där jag satt och kom mej ej för att

fråga, vem han var. Han sa sjäv heller ingenting. När jag reste mej och knäppte byxorna, gick pysen, men sen stannade han vid magasinsgaveln och stod där och grina, så det gav eko i hela magasinet. Det var både första och sista gången, som jag satt en pysling.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Min kamrat Håkan Klang, som nu är död, berättade för mej, att en dag då han satt inne i skifferbrottet och åt mellanmål, kommo flera pyslingar fram ur berget och satte sig och tittade på. När Håkan slutat äta, tog han fram snusdosan och tog en pris. En av pyslingarna sträckte då fram handen och ville ha snus. Håkan gav honom några korn, som pysingen stoppade i näsan. Den försvann o de, men Håkan hörde hur pyslingen nös inne i berget.

27 27

530

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

En annan gång, när Håkan satt inne i brottet och åt, hörde han, att det prep och prep längre in i brottet. Han tänkte, det var bäst se efter, vad det var och gick än. Där inne låg då en liten pyssling och jämrade sig med en stor sten på fötterna. Den hade rasat ner, och nu kunde pyslingen ej komma ur fläcken. Håkan tog bort stenen, men pyslingen orkade ej gå, utan Håkan måste bära bort honom, och han lade honom på en liten bädd, som han gjorde iordning. Ett par dagar efteråt, då Håkan åter var inne i brottet, kommo pyslingarna bärande en stenbår på vilken låg en sten. Då pyslingarna kommo fram till Håkan, togo två stenbiten och lämnade Håkan den. Men de sade ingenting. Håkan visste ej, vad det var för en sten och slängde den, men helt säkert var det en guldklimp, som pyslingarna velat ge honom, för att

530
LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

han räddat den, som kommit under elfven.

En natt var Håkan och eldade nere i pannehuset. Han hörde då, att det var oväsen ovanför pannan, och han gick dit för att se. Där uppe hade nyslingarna likasom marknad. De köpte och sålde värre. De små djur, som nyslingarna hade, voro loppor. Den loppa, som hoppade bäst, var den finaste och dyraste. Då Håkan kom upp till dem, gick en nyseling fram och tittade på honom. Men då han såg, att Håkan ej ville dem något ont, gick han tillbaka igen. Och han fortsatte affärerna nästan hela natten.

I slutet av 1600-talet skulle man undersöka huru djupt chiffern gick. Man grävde därför ett djupt hål, 60 famnar djupt och

29 29

530

15 januari 1868. Men man skulle fortsätta ännu
längre ner. Det började emellertid rasa, så att
flera arbetare strökö åt. En arbetare, som hette
Nikelas och som var klokare än de flesta, gick då
upp till inspektoren vid verket och sa till honom:
"Vi måste genast sluta upp med grävningen, om
ej alla arbetarna skola bli i hålet. Fyslingarna ha
sin kyrkogård, där vi gräver, och det är fys-
lingarna, som gör, att det rasar. Tror inspektoren
mig ej, så gå med dit i natt, ska han själv få se.
De gingo dit på natten och lade sig bakom en
buske och tego stilla. Mellan 12 och 1 på natten
kommo så fyslingarna. En red före på en svart
häst, och efter kommo de och buro sex kistor.
Så grävde de graven och sänkte ner kistorna, och
sen kastade de igen graven så väl, att inget
spår efter den syntes. — Då inspektoren såg
detta, förstod han, varför så många arbetare bli-

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

vit ihjälslagna. Man hade ofredat pysslingarnas
lyckogård, och sen slutade man gräva djupare.

530

Uppe i Blåstorp bodde småfolket (pysslingarna) i en stor höj, som kallades Bojarehögen. Ofta kommo de fram till gården för att låna saker, som de behövde. Pysslingarna hade en gång en ranlig tös till sig och skickade en dag henne till gården för att låna en del saker till ett bröllop, pysslingarna skulle ha. Tösen stannade länge på gården, ty kvinnan började fråga ut henne. Då kom pysslingagumman för att hämta tösen, och då hon hörde, att kvinnan frågade ut tösen, sa hon: "Låna och låta gå och ej resta och flå." Bondkvinnan bad då pysslinggumman att få vara med på bröllopet, och pysslinggumman lovade henne, att hon skulle få se bröllopståget, men

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

31/31

530

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

hon måste lova att ej skratta, ty då skulle det gå galet. Följande dag, då bondfolket höllo på att äta middag, fick bondkvinnan se bröllopsstassen komma in genom dörren. Ingen av husfolket sågo tåget förutom kvinnan, och så katten, som var inne. I spetsen av tåget gingo spelemän och sist bland dem gick en, som var mycket halt. Åt denne kunde kvinnan ej låta bli att skratta. Den halte spelemannen tog då katten på stråken och kastade upp honom i vällingfatet på bordet så att vällingen flög över hela stugan. Samtidigt försvann följet. Husfolket, som inget rätt undrade, vad som skett åt katten, eftersom han hoppade upp i grötfatet, och kvinnan måste borträtta. Sen den dagen komma fyrlingarna aldrig mera till gården för att låsa något.

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils BUS
Alunbruket.

Uppteckнad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gåtor.

Gåtor.

Jag är en kostelig rätt. Den serveras varken i källare eller kök. De äter mig ej, de dricker mig ej. Men likväl hänryckes min smak både furste och bonde till tredje led.

Det är en kyss.

Rund som solen och svart som jorden svär en dång svans efter sig.

Det är ett pannjärn.

Vad är det, som bockar alla människor för sist?

Det är dörrhandtaget.

Pigan satt och vävde. Då kom drängen in och lade sitt styva på pigans det lena Då drängens styva slakna, så droppa pigans det lena.

Det är ett par frusna vantar, som drängen lade på väven.

Vad är det som bitar alla människor i gumpen?[2]

Det är bröskeln.

Två flabbas och två lämnar. Den vill pågarna så gärna känna.

Det är en bös.

Svarte Sven den lille,
till pigan han ville.
Så gärna han gick,
hennes vilja han fick.
Ju stillare hon låg,
dess mera stack han på.

Det är en loppa.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

37 34

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Dödligheten under året.

Är det en gammal, som dör först på året, skola många små och unga dö under året. Är det däremot en liten, som dör först på året, skola många gamla följa med under årets lopp.

Dödligheten.

35
530

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Andrarums Kyrka.

Andrarums kyrka.

Man hade ursprungligen tänkt byggja Andrarums kyrka uppe i Ilstorps by på en backe, som ännu kallas "Kyrkebacken". Och man körde dit med sten och timmer. Men på natten flyttades alltsammans dock den plats, där kyrkan nu står. Nästa dag körde man tillbaka stenen och timret men på natten flyttades det igen. Då förstod man, att kyrkan måste ligga i Andrarum, och man byggde den på den plats, dit stenen flyttats.

36 36

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skausnuvan.

Framtill såg skausnuvan ut som Skausnuvan.
ett vanligt fruntimmer, men i ryggen såg hon
ut som ett bakstycke. Hon visade aldrig ryggen.

En gång kom skausnuvan fram
till en kolare i skogen. Hon frågade honom, om
han visste, vilken brand, dom var varmast.
Nej det visste han inte. "Jo", sa hon, "det är hassel-
kölne" Kolaren drog då ut en brand ur milan
och satte den mellan benen på skausnuvan, som
började skrika "Bajom, bajom min ferumera brinn"
Nu kom även skausmannen, och kolaren måste springa.
När han kom tillbaka nästa morgon, var milan nerbrunnen.

3-7-37

Sk. Albo hd.
Andrarum
Nils Bus
Alunbruket.

Upptecknad av
Olle Thulin
Juni 1928.

530

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sagan om Askepilten.

Sagan om askepilten.

En bonde hade tre söner. Den yngste av sönerna tyckte om att sitta inne vid spisen, och de två äldre kallade honom därför fåraktfull askepilten och skrattade åt honom.

Konungen i landet hade en dotter, som alltid var allvarsam, och som ingen kunde locka att skratta. En dag utlovade konungen, att den, som kunde locka prinsessan att skratta, skulle få henne till gemål. Många unga män försökte sin lycka, men ingen lyckades. Även bondens tre söner ville försöka, men askepilten fick ej ha sällskap med sina bröder, då de gingo till slottet utan fick gå efter dem.

530

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

Då de kommo fram till slottet försökte de båda äldre sin lycka. Den äldste agerade klockare och sjöng en del roliga visor utanför prinsessans fönster. Den andre agerade en gammal halt skolmästare och frågade några dumma frågor. Men prinsessan var lika allvarsam, och bröderna fingo gå hem igen. Den yngste brodern som ej fått ha sällskap, tog plats i köket som köksgosse. En dag, då han var efter vatten, fick han en fisk med i byttan. Då han gick hem med vattnet, mötte han en gumma, som kom och ledde en gås. Gumman fick se fisken och bad att få byta med gåsen och fisken. Detta var gossen med på, och gumman sade till honom: "Om någon kommer och klappar gåsen, ska du säga: 'Vill du vara med så häng på'." Då måste den som rör gåsen följa med. När gossen lett ett stycke, kom en gumma fram och klappade gåsen och tyckte, det var en vacker gås. "Vill

530

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

du vara med så häng på", sa prästen, och kärringen måste följa med. Då de gått ett stycke, kommo de till en smedja. Smeden fick se kärringen gå efter gåsen och nöp till henne med en tång "Vill du vara med så häng på", sa prästen, och så var även smeden med hållande kärringen med tången. Så gingo de förbi slottsköket, och där passade smeden på att stoppa tång i kokerskan, och prästen upprepade "Vill du vara med så häng på", och så var hon med i tåget. Sen kommo de till en bäck, där en piga låg och badade. Kokerskan stoppade tång i pigan, och prästen sa: "Vill du vara med så häng på". Pigan, som var naken, fick så tag i dikets halm och höll framför sig. En ko, som gick vid vägen, fick se halmen och skulle äta den, då prästen sa "Vill du vara med så häng på", och så var kon med. Sen gingo de förbi en tjur, och då han fick se kon, ville han betäcka henne "Vill du vara med så häng på", och

530

djuren fick hänga med. Nu vandrade prästen upp med gåsen, kärringen, smeden, kokerskan, grisen, kalmusen, kon och tjuren till prinsessans fönster, och då hon fick se kåget, kunde hon ej vara allvarsam längre utan brast ut i gapskratt. Och så fick aschepiltten kronprinsens dotter till gemål.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV

530

SKÅNE
ALBO HÄRAD
ANDRARUMS S:N
ALUNBRUKET.

47 41

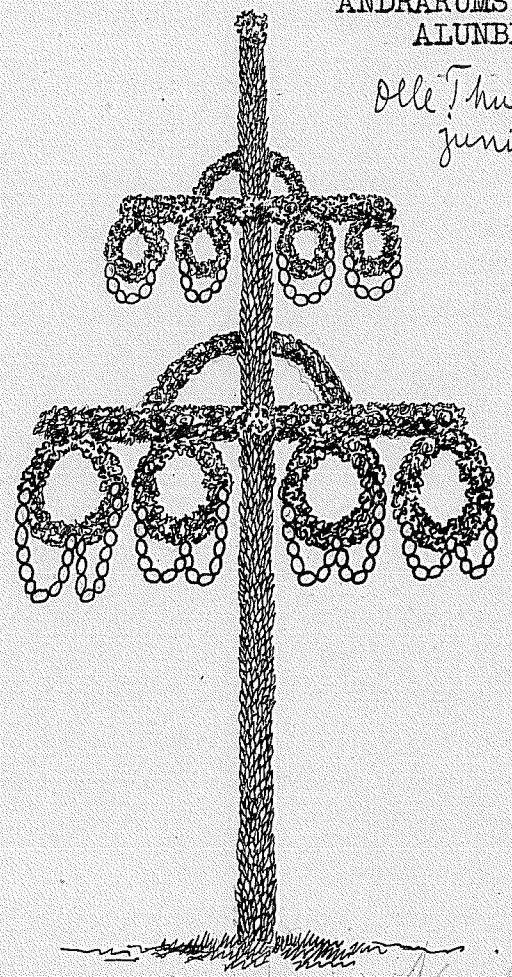
acc nr 530

Olle Thulin 2
juni 1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

MAJSTÅNG.

Så här såg majstången
vid Andrarums alunbruk ut
omkring år 1875. Bruket
var alltid centrum för hela
trakten vid midsommar.
Stången stod ursprungligen
vid "verka" skolan, men omkr.
1875 flyttades den till en plats
längre upp, som kallas torra-
backen. Stången klädes mid-
sommarafton av traktens och
framför allt "verkets" ungdom.
den klädes med löv, oftast bok, och
vilda blommor. Vidare hade man
en flagga, som syns av teckningen
Midsommarafton bjöds alla "verkarna"
på öl och smörgås och brännvin. Även kvinnorna
fingo vara med vid detta gille. Sen på kvällen blev
det dans. I Ahlsbröns barndom dansades kadrill och polka.

Majstång vid Alunbruket
Andrarum 1875

Harald Olsson
juni 1928.